

2022

Profilul județului Mureș

Agenția pentru
Dezvoltare Regională
Centru

Cuprins

1. Informații generale	2
2. Infrastructura de transport	3
2.1. Infrastructura principală de transport	3
2.2. Distanțele rutiere față de principalele puncte de interes național	5
2.3. Indicatori statistici privind infrastructura județeană de transport	6
2.4. Evoluția numerică a mijloacelor de transport rutier.....	7
3. Demografie	9
3.1. Evoluția principalilor indicatori demografici	9
3.2. Populația la nivel de localitate	12
3.3. Participarea populației la activitatea economică.....	14
4. Economia.....	15
4.1. Indicatori macroeconomici	15
4.1.1. Produsul Intern Brut	15
4.1.2. Investițiile străine directe	17
4.1.3. Exporturi	17
4.2. Profil economic sectorial.....	18
4.2.1. Industrie și servicii	18
4.2.2. Agricultură	20
4.2.3. Turism	22
4.3. Indicatori privind mediul antreprenorial.....	24
4.3.1. Dinamica antreprenorială.....	24
4.3.2. Principalii indicatori economico-financiari	26
5. Piața forței de muncă.....	27
6. Infrastructura educațională, de cercetare și de sănătate	29
6.1. Infrastructura educațională	29
6.2. Capacități de cercetare	30
6.3. Infrastructura de sănătate	31

1. Informații generale

- ✚ **Așezare:** în partea centrală a României și în partea nordică a Regiunii Centru
- ✚ **Suprafață:** 6714 kmp (2,8 % din teritoriul țării), fiind al 13-lea județ din țară ca mărime
- ✚ **Unități administrativ-teritoriale:** 11 orașe și municipii (reședința de județ este Târgu Mureș), 91 comune și 464 sate
- ✚ **Relieful:** cuprinde o depresiune intracarpatică ce coboară ușor în trepte, de pe piscurile vulcanice ale Munților Călimani și Munților Gurghiu, spre centrul Câmpiei Transilvaniei, străbătută fiind de Valea Mureșului și fragmentată de afluenții acesteia. Cu excepția zonei montane din partea de nord-est a județului, relieful este colinar caracterizat de unități deluroase cu interfluvii domoale (500-600 m) și aparțin Podișului Transilvaniei, deosebindu-se: Câmpia Colinară a Transilvaniei cu altitudini de 400-500 m (la nord de Mureș), Podișul Târnavelor cu altitudini de 450-700 m (la sud de Mureș) și Subcarpații Transilvaniei în zona cutelor diapire cu altitudini 600-1000 m (în partea de est). Altitudinea minimă: 276 m (Câmpia Transilvaniei), iar altitudinea maximă: 2100 m (Vârful Pietrosu din M-ții Călimani);
- ✚ **Clima:** temperat-continentală cu nuanțe climatice în funcție de particularitățile reliefului: climat umed și răcoros în zona montană și climat blând, mai cald și uscat în zona de podiș și câmpie
- ✚ **Numărul locuitorilor:** 518 978 locuitori (1 ianuarie 2022); **Grad de urbanizare:** 47,8%; **Structura etnică:** români 53,3%, maghiari 39,3%, romi 7%, germani 0,3%, alții 0,1% (Recensământul din 2011)
- ✚ **Orașe:** 4 municipii: Târgu Mureș, Sighișoara, Reghin, Târnăveni și 7 orașe: Luduș, Sovata, Iernut, Miercurea Nirajului, Sărmașu, Sângeorgiu de Pădure și Ungheni
- ✚ **Resurse naturale:** zăcăminte de gaz metan, sare, roci de construcție (argile, nisipuri, pietrișuri, roci vulcanice), izvoare minerale clorosodice, lemn
- ✚ **Economie:** PIB /locuitor: 17294 euro PCS¹ (2020); **Structura:** servicii 60,2%, industrie 28,1%, construcții 5,9 %, agricultura 5,8 %
- ✚ **Utilizarea terenului:** arabil 32,9%, pășuni 16,3%, fânețe 11,1%, vii și livezi 1%, păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră 31,2%, ape, alte suprafețe 7,6% (2014).
- ✚ **Transport:** lungimea rețelei rutiere: 2212 km, dintre care 40 km de autostradă (densitatea drumurilor: 32,9 km/100 kmp) lungimea rețelei feroviare: 277 km (2021), 1 aeroport internațional
- ✚ **Capacitatea de cazare turistică:** 11234 locuri de cazare în 350 unități cu funcțiuni de cazare turistică (2021); **Număr turiști cazați:** 357,2 mii persoane (2021)
- ✚ **Principalele forme de turism:** turism cultural, turism balnear, agroturism, turism de agrement. **Obiective turistice:** cetăți medievale (Sighișoara - singura cetate locuită din Europa, sit inclus în patrimoniul UNESCO, Târgu Mureș), biserici (Saschiz, sit UNESCO), obiective culturale (Palatul Culturii și Biblioteca Teleki din Târgu Mureș), stațiuni balneoclimaterice (Sovata), rezervații naturale și monumente ale naturii (Defileul Deda-Toplița).

¹ Paritatea de Cumpărare Standard (PCS) reprezintă moneda de referință stabilită la nivelul UE, fiind o unitate de valută convențională ce exclude influența diferențelor între nivelul prețurilor dintre țări, permițând astfel comparații internaționale.

2. Infrastructura de transport

2.1. Infrastructura principală de transport

Infrastructura principală de transport se compune din rețeaua rutieră principală (formată din 3 segmente de autostradă în circulație, cu o lungime totală de 32 km și din 438 km de drumuri naționale, cu o lungime totală de 438 km) și din rețeaua feroviară națională care însumează pe teritoriul județului 277 km.

Rețeaua rutieră principală asigură legătura județului Mureș cu județele învecinate, Capitala țării și cu rețeaua europeană de transport, facilitând deplasarea unui număr mare de persoane și a unui volum de mărfuri în creștere rapidă. Infrastructura secundară de transport este formată din 785 km de drumuri județene și 981 km de drumuri comunale care asigură transportul în interiorul județului.

Județul Mureș dispune de un aeroport propriu aflat în reședința de județ și de două aeroporturi aflate pe o rază de 180 km, la maxim două ore și treizeci de minute, în județele învecinate Cluj și Sibiu.

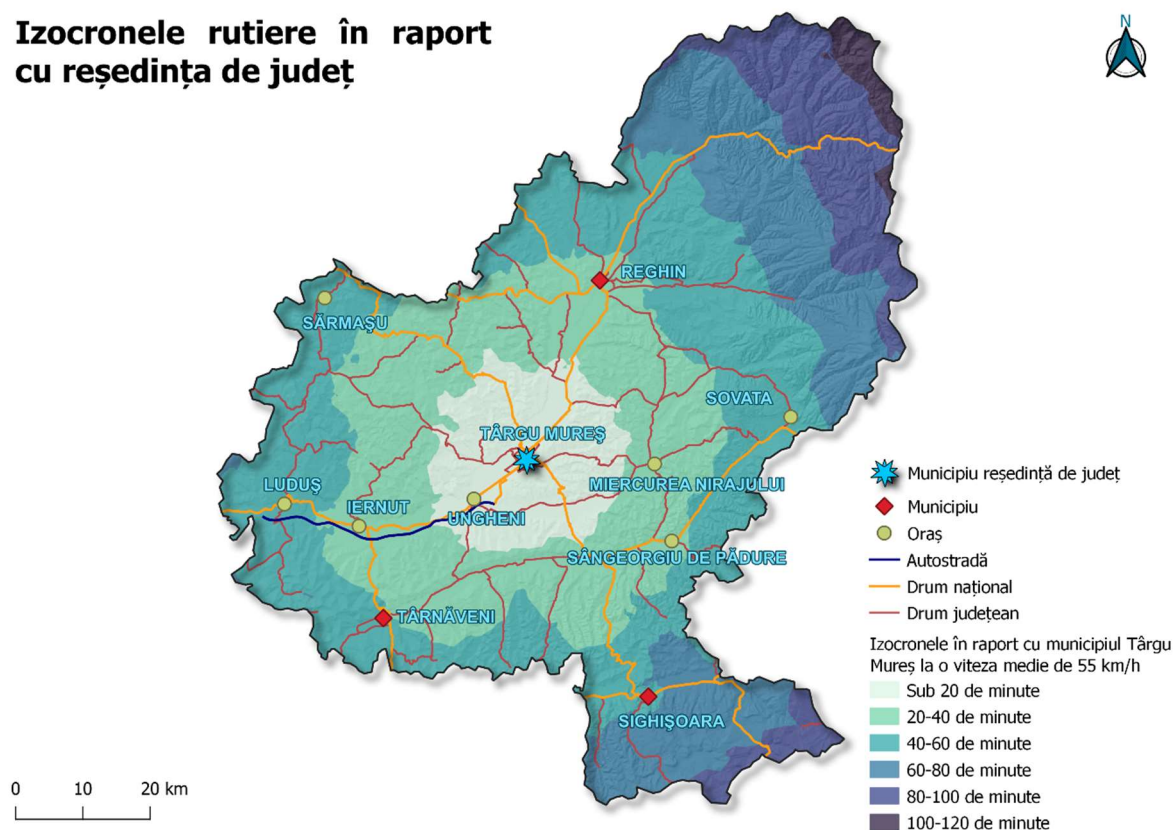
În municipiul Târgu Mureș, Gara de Sud, se află un terminal intermodal închis. O altă locație din județul Mureș (Târgu Mureș-Ungheni) a fost identificată ca fiind potrivită pentru construirea unui terminal de transport intermodal în perioada următoare.

a. Infrastructura rutieră

- **Autostrăzi:**
 - **Autostrada A3:** face legătura dintre București și frontiera româno-maghiară (Borș) prin Brașov, Târgu Mureș și Cluj Napoca.
- **Drumuri de importanță europeană:**
 - **E60** (DN13): leagă România de țările membre ale Uniunii Europene prin Ungaria, prin frontiera ungaro-română Artand - Borș (Oradea - Cluj Napoca - Târgu Mureș - Brașov - București - Constanța). E60 traversează țările: România, Ungaria, Austria, Germania, Elveția și Franța
 - **E578** (DN15 și DN15A): cale secundară a transporturilor rutiere din Europa, aflată în totalitate pe teritoriul România, asigurând legătura dintre drumurile europene: E58, E60 și E574. Sectorul de drum european din județul Mureș asigură legătura între orașele: Reghin, Gheorgheni, Miercurea Ciuc și Sfântu Gheorghe.
- **Drumuri de importanță națională și județeană:**
 - **DN13:** drum național ce leagă municipiul Târgu Mureș și orașul Sighișoara de municipiul Brașov (jud. Brașov)
 - **DN13A:** drum național ce leagă municipiul Târgu Mureș de Sovata și de municipiile Odorheiu Secuiesc și Miercurea Ciuc din județul Harghita
 - **DN14A:** drum național ce leagă orașele Mediaș - Târnăveni – Iernut
 - **DN15A** face legătura între municipiul Reghin și DN17
 - **D15E:** drum național de 46 de km ce asigură legătura între Târgu Mureș și Satu Nou (DN16)
 - **DN16:** drum național care leagă județul Mureș de județul Cluj, prin tronsonul Cluj Napoca - Reghin, existând posibilitate legăturii spre Târgu Mureș prin DN15E
- **Drumuri județene cu rol de drum național, asigurând legătura pentru orașele care nu sunt intersectate de o șosea națională:**
 - **DJ151** asigură legătura orașului Sărmașu cu DN15
 - **DJ 135** asigură legătura orașului Miercurea Nirajului cu Municipiul Târgu Mureș

Izocronone rutiere în raport cu reședința de județ

Orașul Ungheni se află în interiorul izocrononei de sub 20 de minute față de municipiul Târgu Mureș. Municipiul Reghin și orașele Miercurea Nirajului, Sângeorgiu de Pădure și Iernut se situează în zona acoperită de izocronone de 20-40 de minute, iar municipiile Târnăveni, Sighișoara și orașele Sovata, Sărmașu și Luduș sunt situate în interiorul izocrononei de 40-60 de minute.

b. Infrastructura feroviară

- **Căi ferate principale (magistrale feroviare)**
 - magistrala 400 (București - Brașov - Sfântu Gheorghe - Miercurea Ciuc - Ciceu - Deda - Dej - Baia Mare - Satu Mare - Halmeu)
- **Căi ferate secundare**
 - Unirea (jud. Alba) - Războieni - Târgu Mureș - Deda (jud. Mureș)
 - Vânători (lângă Sighișoara) - Odorheiu Secuiesc (jud. Harghita)
 - Blaj (jud. Alba) - Sovata - Praid (jud. Harghita)
 - Luduș - Beclean (jud. Bistrița Năsăud)

2.2 Distanțele rutiere față de principalele puncte de interes național

- **Distanța dintre Alba Iulia, capitală și orașele de importanță regională:**
 - Târgu Mureș - București: 356 km
 - Târgu Mureș - Cluj Napoca: 110 km

- Târgu Mureș - Baia Mare (nord-vest): 206 km
 - Târgu Mureș - Piatra Neamț (nord-est): 195 km
 - Târgu Mureș - Alba Iulia (sud-vest): 119 km
 - Târgu Mureș - Sibiu (sud): 123 km
 - Târgu Mureș - Brașov (sud-est): 171 km
- **Distanța dintre Târgu Mureș și cele mai apropiate aeroporturi:**
 - Aeroportul Internațional "Transilvania" din Târgu Mureș (localizat la o distanță de 14 km față de sud-vestul municipiului Târgu Mureș)
 - Aeroportul Internațional Cluj Napoca: 110 km
 - Aeroportul Internațional Sibiu: 132 km

2.3. Indicatori statistici privind infrastructura județeană de transport

Lungimea totală a drumurilor publice este de 2204 km, dintre care 635 km sunt modernizați (28,8%), iar 1069 km cu IUR (îmbrăcăminte ușoară rutieră). Județul Mureș se plasează astfel pe locul 36 în România și pe locul 6 în Regiune în ce privește ponderea drumurilor modernizate sau cu îmbrăcăminte ușoară rutieră în totalul rețelei rutiere. Densitatea drumurilor publice este de 32,8 km/100 km², sub media națională (36,2 km/100 km²).

Lungimea totală a drumurilor naționale este de 438 km, toate modernizate, fiind peste ponderea înregistrată la nivel național la această categorie de drumuri (95,4 %). Drumurile județene însumează 785 km (11,9% modernizate), iar cele comunale 981 km (10,7% modernizate).

Un procent semnificativ din totalul de drumuri județene și comunale din județul Mureș (60,5%) sunt acoperite cu îmbrăcăminte rutieră ușoară (1069 km din 1766 km total).

Lungimea totală a căilor ferate măsoară 277 de km, dintre care 30,7% este electrificată.

Infrastructura rutieră la 1 ianuarie 2021

-km-

	Drumuri publice Total	din care:					Densitatea drumurilor publice la 100 km ² teritoriu			
		Modernizate	Cu IUR ²	Drumuri naționale	din care:			Drumuri județene și comunale		
					Modernizate	Cu IUR				
România	86199	40571	21112	17530	16740	635	68669	23831	20477	36,2
R. Centru	11463	6215	1638	2525	2493	25	8938	3722	1613	33,6
Mureș	2204	635	1069	438	438	-	1766	197	1069	32,8

Sursă: INS, Baza de date TEMPO

² îmbrăcăminte ușoară rutieră

Infrastructura feroviară la 31 decembrie 2021

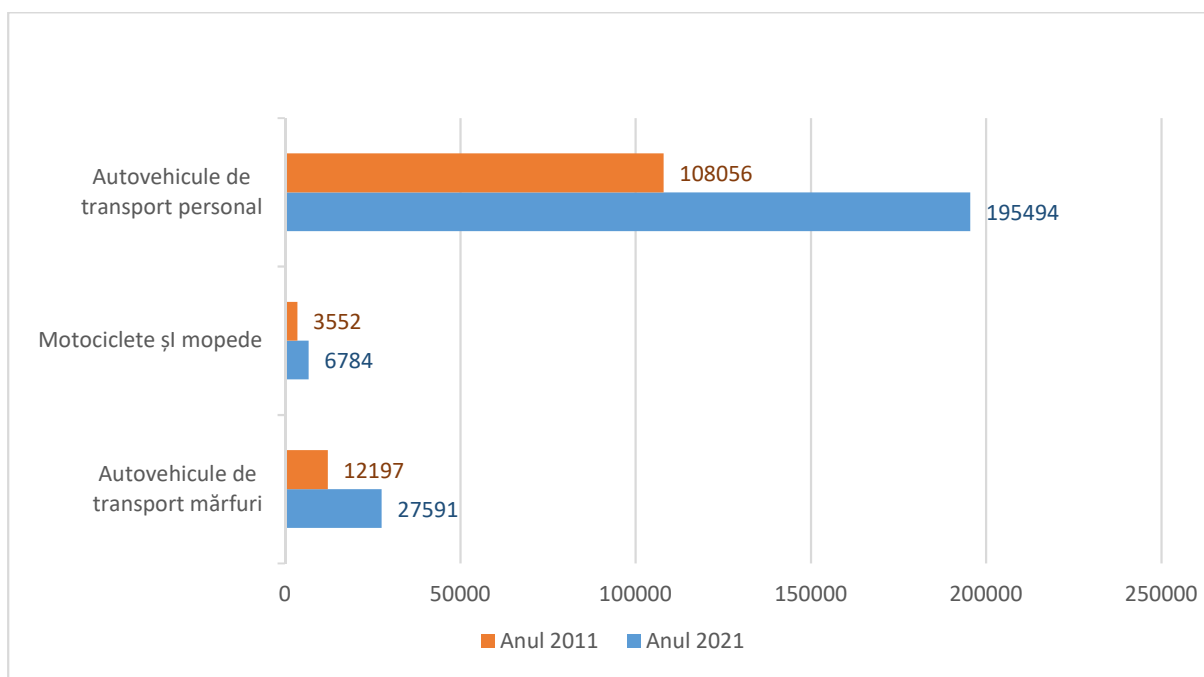
	Căi ferate (km)	
	Total	Electrificate
Regiunea CENTRU	1345	672
Județul Mureș	277	85

Sursă: INS, Baza de date TEMPO

2.4. Evoluția numerică a mijloacelor de transport rutier

În perioada 2011-2021 numărul tuturor autovehiculelor a crescut semnificativ:

- Autovehiculele de transport personal au crescut cu 81%, de la 108 056 în anul 2011 la 195 494 în anul 2021.
- Motocicletele și mopedele au avut cel mai mare procent de creștere (91%), de la 3 552 unități înmatriculate în anul 2011 la 6 784 în anul 2021.
- Autovehiculele de transport mărfuri au crescut cu 80,4%, de la 15 296 în anul 2011, la 27 591 în anul 2021.

Rata de creștere/descreștere a autovehiculelor de transport persoane, marfă, motociclete și motorete în 2011 față de 2021

	Autovehicule de transport persoane	Motociclete, motorete	Autovehicule de transport marfă
Regiunea Centru	43,28	42,18	41,87
Județul Mureș	44,73	47,64	44,56

Sursă: INS, Baza de date TEMPO

Rata de motorizare a județului a crescut semnificativ de la 185 autoturisme la 1000 locuitori în anul 2011 la 367 autoturisme la 1000 locuitori în anul 2021, fiind sub valoarea națională (396 autoturisme la 1000 locuitori).

	Rata de motorizare 2011	Rata de motorizare 2021
România	215	396
Județul Mureș	185	367

Sursă: Indicatori prelucrați pe baza datelor: INS, Baza de date TEMPO și Eurostat

Creșterea puternică a numărului de vehicule rutiere de pasageri și de mărfuri într-un interval de timp relativ scurt a determinat dublarea volumului traficului de persoane și mărfuri și, în consecință utilizarea mult mai intensă a rețelei județene de drumuri.

3. Demografie

3.1 Evoluția principalilor indicatori demografici

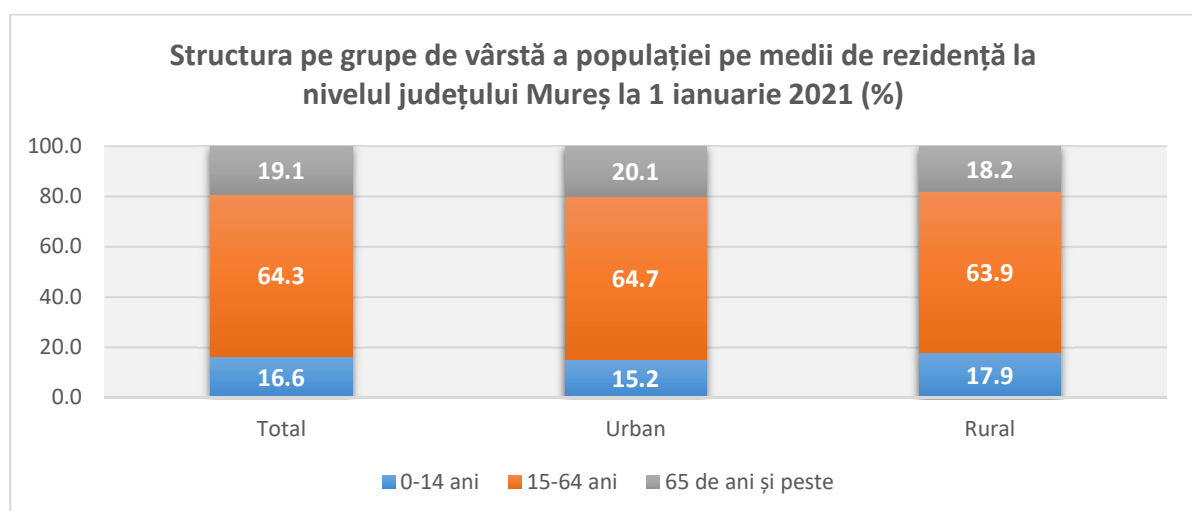
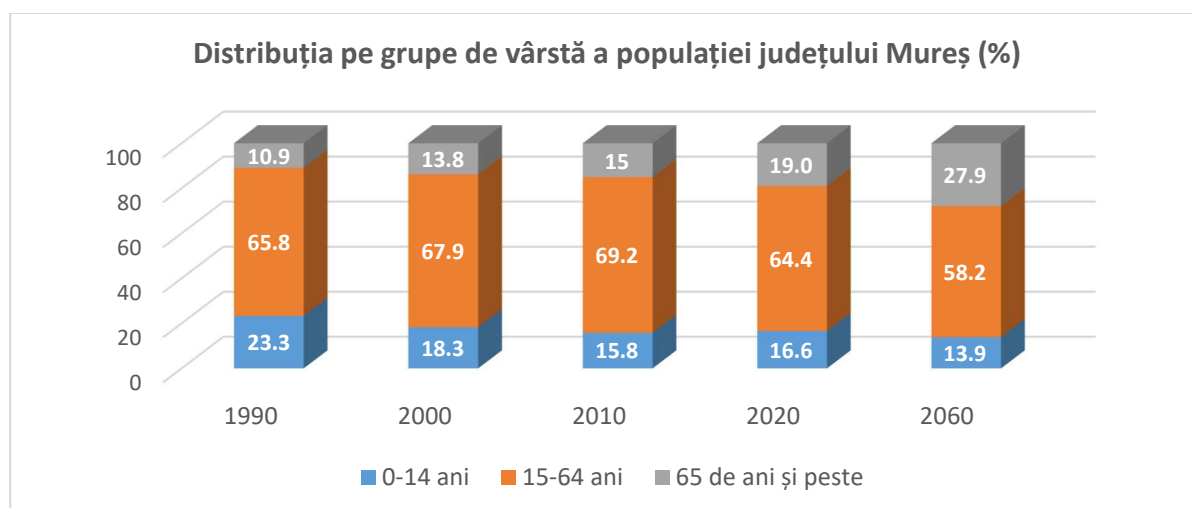
Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2000	2010	2020	2020	2020	2020
Populația totală	Mii persoane	601.6	580.2	531.4	2309.4	19269.5	447218.8
Ponderea populației județului la nivel regional/național	%				23.0	2.8	
Densitatea populației	Locuitori/km ²	89.6	86.4	79.1	67.7	80.8	111.9
Ponderea populației din mediul urban	%	51.2	51.9	49.1	57.2	53.9	75
Structura populației pe grupe de vârstă:							
Ponderea populației tinere (0-14 ani)	%	18.3	15.8	16.6	16.5	10.2	15.1
Ponderea populației adulte (15-64 ani)	%	67.9	69.2	64.4	64.7	70.6	64.1
Ponderea populației în vârstă (65 de ani și peste)	%	13.8	15	19.0	18.8	19.1	20.8
Rata natalității	‰	11.1	10.1	11	10.6	10.3	9.1
Rata mortalității	‰	11.3	11.9	14.1	12.9	13.5	11.6
Rata sporului natural	‰	-0.2	-1.8	-4.2	-3.5	-4.4	-2.5
Speranța de viață	Ani	69.99	73.58	75.82	76.54	76.05	80.4
Raportul de dependență demografică	%	47.3	44.5	55.2	54.6	41.5	56
Rata îmbătrânirii demografice	‰	754.1	949.4	1145.6	1139.6	1869.8	1383.7

Cu o **populație** totală de 529,3³ mii locuitori în 2021, județul Mureș se situează pe locul 13 în rândul celor 42 județe ale României. Densitatea populației este mare (78,8 locuitori/km² în 2021), fiind peste cea la nivel regional (67,5 locuitori/km² în 2021), însă sub cea la nivel național (80,5 locuitori/km² în 2021). **La nivelul mediilor de rezidență, în 2021 în județul Mureș, 48,9% din populație era în mediul urban, iar 51,1% în mediul rural, în ultimele două decenii observându-se o scădere a ponderii populației urbane și o creștere a cei rurale.**

³ Populația rezidentă la 1 ianuarie 2021 era la nivelul județului Mureș de 529.325 de persoane

În ultimele două decenii, populația județului Mureș s-a redus cu peste o zecime (-12,0%, în 2021 față de 2000), iar în ultimele trei decenii populația județului s-a redus cu 14,8% (în 2021 față de 1990), înregistrând un ritm moderat de declin demografic. Potrivit prognozelor demografilor din cadrul Institutului Național de Statistică, județul Mureș ar mai putea pierde 5,2% din populația actuală până în 2030 și aproape un sfert până în 2060 (-24,3%). La baza acestei evoluții au stat atât scăderea natalității cât și procesul migrațional (migrația internă și externă).

Evoluția **structurii pe grupe de vârstă** pune în evidență un accentuat proces de îmbătrânire demografică, ponderea vârstnicilor mărindu-se de la 10,9% în 1990 la 19,1% în anul 2021, prognoza pentru 2060 fiind de 27,9%. În schimb, ponderea tinerilor a scăzut de la 23,3% în 1990 la 16,6% în 2021, prognoza la orizontul 2060 fiind de 13,9%. Din structura populației la nivel de medii de rezidență din prezent, se evidențiază o pondere mai mică a populației tinere din mediul urban comparativ cu cea din mediul rural.

La nivelul județului Mureș, **rata sporului natural** al populației a înregistrat valori negative în ultimele trei decenii în perioada 1992-2020, valori pozitive înregistrându-se doar în perioada 1990-1991. În 2020 rata sporului natural în județul Mureș era de -4,2‰, valoare negativă mai mare față de cea la nivel regional (-3,5‰) și mai mică față de cea la nivel național (-4,4‰). În

2020, în mediul urban din județul Mureș valoarea sporului natural era de -4,5‰, iar în mediul rural de -3,8‰.

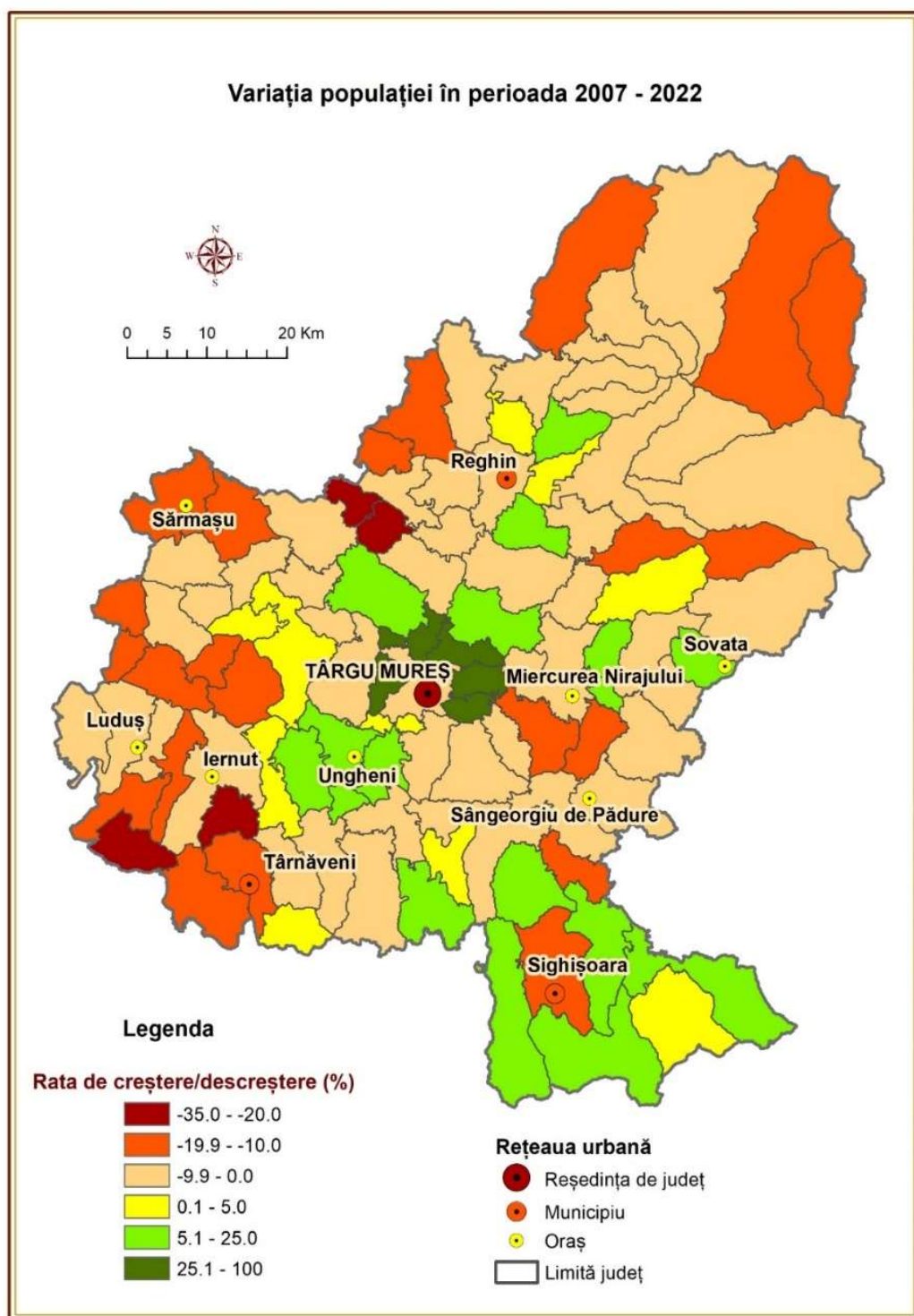
Rata natalității a avut o evoluție sinusoidală în ultimele trei decenii ajungând în 2020 la 11‰ în județul Mureș (10,1‰ în mediul urban și 11,8‰ în mediul rural), fiind mai mare decât cea la nivel național (10,3‰) și regional (10,6‰).

Rata mortalității a crescut vizibil în ultimele trei decenii ajungând în 2020 la 14,1‰ în județul Mureș (13,2‰ în mediul urban și 15,2‰ în mediul rural), fiind mai mare față de cea la nivel național (13,5‰) și similară cu cea la nivel regional (12,9‰).

Ca urmare a scăderii ponderii populației tinere (0-14 ani), **raportul de dependență demografică** s-a redus în perioada 1990-2010 de la 52,0% la 44,5%, însă în următorul deceniu se observă o creștere, ajungând în 2021 la 55,6%. Ca urmare a creșterii ponderii populației vârstnice se estimează că raportul de dependență demografică va ajunge în 2060 la 71,8%. Ca efect al acestor modificări ale structurii pe vârste, **rata îmbătrânirii demografice** a crescut în ultimele trei decenii de la 467,8 ‰ în 1990 la 1152,5‰ în 2021, observându-se o creștere de 2,5 ori, valoarea acestui indicator. Potrivit prognozelor demografice la orizontul anului 2060 rata îmbătrânirii demografice ar putea ajunge, în varianta medie de prognoză, la 2009,7‰, fiind sub media națională (2302,3‰). Aceste valori plasează județul Mureș printre județele cu un ritm mediu de îmbătrânire demografică din România.

În ultimele trei decenii s-a înregistrat o creștere a **speranței de viață** de la 70,03 ani în 1990 la 75,82 ani în 2020, durata medie a vieții fiind nesemnificativ mai mică față de cea la nivel regional și național.

Analizate în profil teritorial, evoluțiile demografice mai sus amintite se desfășoară în mod diferit. Există zone cu un dinamism economic și social precum o parte semnificativă din zona metropolitană a municipiului Târgu Mureș sau zona de sud a județului în care numărul populației crește. În același timp, în unele comune din Câmpia Transilvaniei, din zona montană din partea de nord a județului sau din zona adiacentă municipiului Târnăveni se evidențiază un proces accelerat de îmbătrânire și depopulare.

3.2. Populația la nivel de localitate

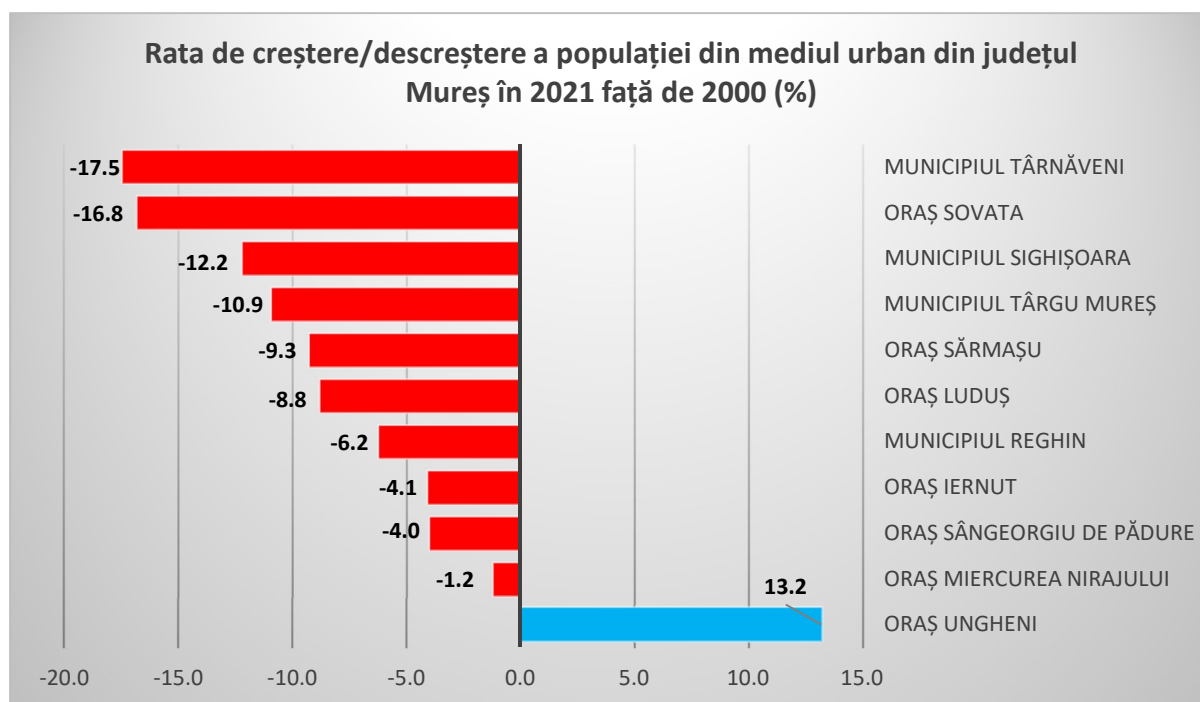
Rata de urbanizare la nivelul județului Mureș era în 2021 de 51,6%, fiind mai mică față de cea înregistrată la nivel regional și național. Rețeaua localităților urbane cuprinde 4 municipii și 7 orașe. Dintre acestea, un municipiu are o populație mai mare de 100.000 locuitori, două

municipii au o populație peste 30.000 locuitori, trei localități urbane au o populație peste 10.000 locuitori, iar cinci orașe au sub 10000 locuitori.

Populația⁴ localităților urbane din județul Mureș la 1 iulie 2021

Total județ	585494
Total mediul urban	302389
MUNICIPIUL TÂRGU MUREȘ	144856
MUNICIPIUL REGHIN	36959
MUNICIPIUL SIGHIȘOARA	32796
MUNICIPIUL TÂRNĂVENI	25087
ORAȘ LUDUȘ	17074
ORAȘ SOVATA	10125
ORAȘ IERNUT	9608
ORAȘ UNGHENI	7824
ORAȘ SĂRMAȘU	6688
ORAȘ MIERCUREA NIRAJULUI	5984
ORAȘ SÂNGEORGIU DE PĂDURE	5388

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ultimele două decenii, la nivelul mediului urban din județul Mureș, populația s-a redus, cele mai mari rate de descreștere, peste -10% fiind în municipiile Târnăveni, Sighișoara și Târgu Mureș și orașul Sovata, creștere a numărului populației înregistrându-se doar în orașul Ungheeni (+13,2%).

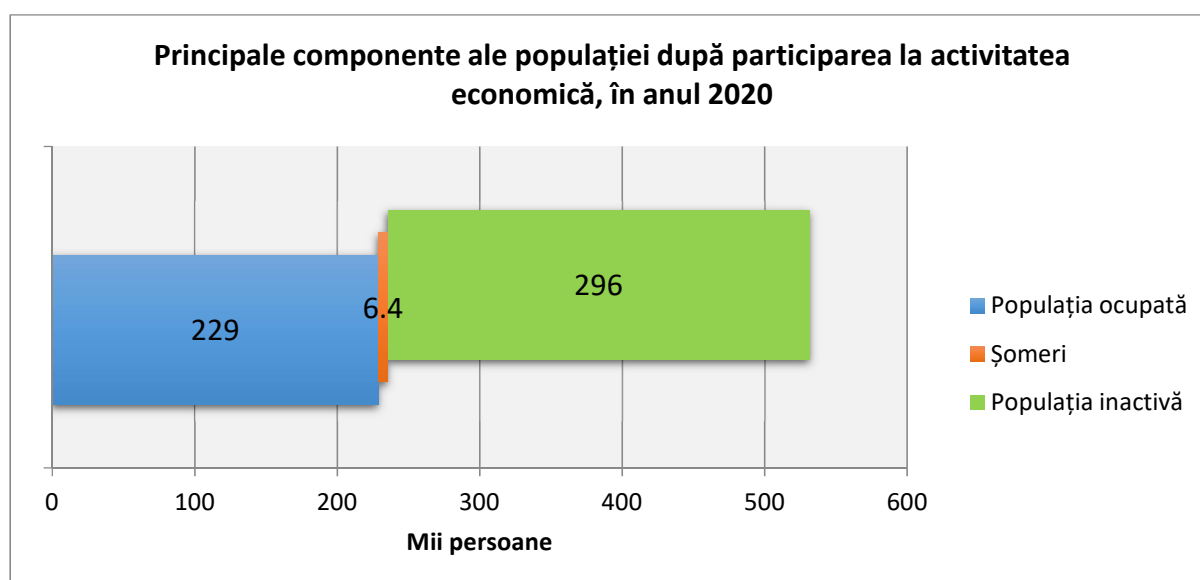
La nivelul mediului rural din județul Mureș, în ultimele două decenii, cele mai mari creșteri ale populației s-au înregistrat în comunele Sântana de Mureș (+66,2%), Sâncraiu de Mureș (+62,0%), Sângeorgiu de Mureș (+38,6%), Sânpaul (+30,6%), Ernei (+25,6%). Cele mai mari

⁴ Populația după domiciliu la 1 iulie 2021

descreșteri ale populației s-au înregistrat în comunele Măgherani (-52,9%), Bala (-40,7%), Ghindari (-40,5%), Cucerdea (-26,9%), Crăiești (-26,6%).

3.3.Participarea populației la activitatea economică

Din cele 531,4 mii persoane, reprezentând populația totală a județului Mureș în 2020, **populația activă** numără 235,4 mii persoane (44,3% din total), în timp ce **resursele de muncă** însumează 334,1 mii persoane, reprezentând 62,9% din populația județului (aici fiind incluse toate persoanele în vârstă de muncă, apte de lucru precum și persoanele în afara vârstei de muncă, aflate în activitate). Diferența de **98,7** mii persoane este constituită din studenții și elevii în vârstă de muncă care frecventează cursuri de zi, femeile casnice și alte categorii de persoane neocupate. **Populația inactivă** numără 296 mii persoane în 2020 (55,7% din total), fiind alcătuită din elevi și studenți, pensionarii care nu realizează alte venituri în afara pensiei, femeile casnice, copiii și adulții care nu au statut de elev, respectiv pensionar și care sunt întreținuți de familie, stat sau organizații private.

4. Economia

4.1. Indicatori macroeconomici

4.1.1. Produsul Intern Brut

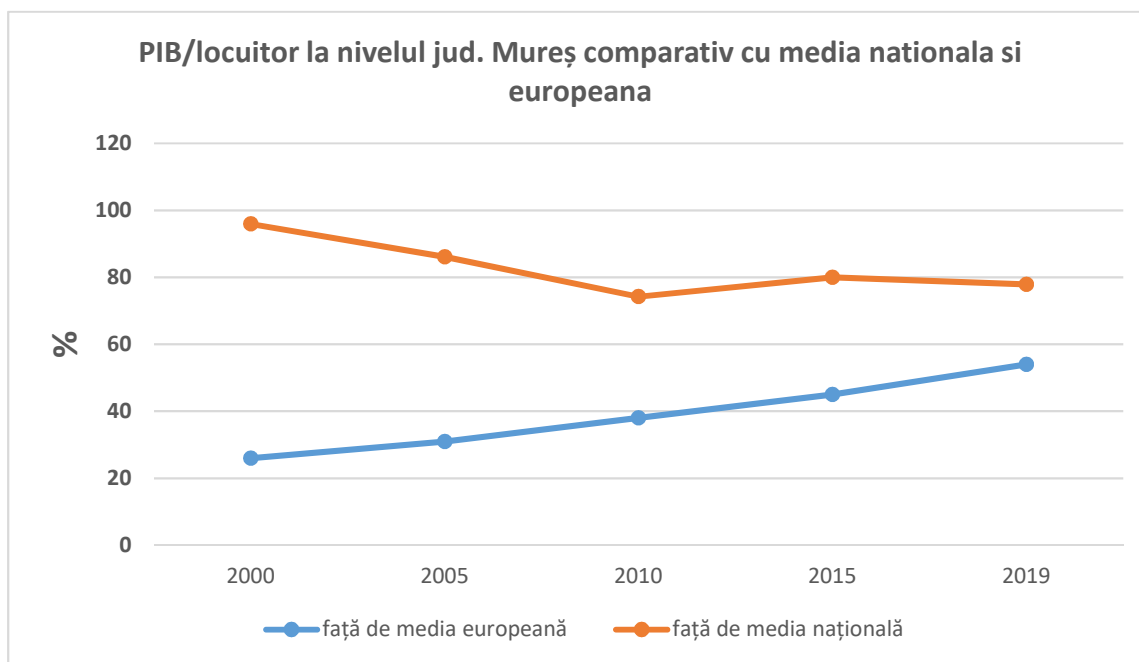
Valoarea, structura produsului intern brut al județului Mureș

	UM	2000	2005	2010	2015	2019
Produsul intern brut	Mil lei preturi curente	2.113,77	6.800,14	11.177,17	15.586,52	22.717,81
Structura VAB						
 Agricultură	%	12,4	12,6	8,1	6,3	5,8
 Industrie	%	44,3	33,7	39,5	36,8	28,1
 Construcții	%	4,1	5,0	7,7	6,4	5,9
 Servicii	%	39,2	48,7	44,7	50,4	60,2
PIB/ locuitor	Euro PCS	4.700	6.800	9.500	12.400	16.900
PIB/loc. în raport cu media națională	%	96	86	74	80	78
PIB/loc. în raport cu media europeană (EU27)	%	26	31	38	45	54

Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Național de Statistic și EUROSTAT

Produsul intern brut realizat la nivelul județului Mureș în anul 2019 însumează 22,7 miliarde lei prețuri curente. Structura acestuia relevă predominanța sectorului serviciilor și a industriei (60,2% respectiv 28,1% din total), cota agriculturii fiind de 5,8% din PIB, iar cea a sectorului construcțiilor a urcat la 5,9%.

Produsul intern brut/ locuitor la nivelul județului Mureș a atins 16.900 euro PCS (euro la paritatea puterii de cumpărare standard), valoare sub cea a indicatorului la nivel național (21.700 euro PCS). Comparativ cu alte state europene, PIB/locuitor la nivelul județului Mureș ajunge la doar 54% din media europeană. Acest raport s-a dublat în ultimii 20 ani datorită ritmului superior de creștere economică înregistrat în județul Mureș.

Evoluția structurii valorii adăugate brute (VAB) la nivelul județului Mureș

	2000	2005	2010	2015	2019
Agricultură, silvicultură, pescuit	12,4	12,5	8,1	6,3	5,8
Industrie	44,3	33,7	39,5	36,8	28,1
Construcții	4,1	5,0	7,7	6,4	5,9
Comerț, hoteluri și restaurante, transporturi, comunicații	22,0	20,0	13,9	22,5	23,8
Intermedieri financiare, tranzacții imobiliare, închirieri și activități profesionale	7,7	12,6	9,5	11,5	12,5
Administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială	9,5	16,2	21,3	16,4	23,9

Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Agricultura și silvicultura și-au redus la sub jumătate ponderea în valoarea adăugată brută la nivel județean, de la 12,4% în 2000 la 5,8% în 2019, scăderi importante a suferit și ponderea industriei care a scăzut de la 44,3% la 28,1%. Creșteri importante au înregistrat sectorul Intermedieri financiare, tranzacții imobiliare, închirieri și activități profesionale și sectorul, Administrație publică, învățământ și sănătate, în timp ce domeniul construcțiilor și domeniul „Comerț, hoteluri, transporturi, comunicații” și-au sporit ușor contribuția la realizarea V.A.B. la nivel județean.

4.1.2. Investițiile străine directe

Primele județe ale României în funcție soldul ISD la 31.12.2020

Județul	Valoarea ISD (milioane euro)	Poziția	Județul	Valoarea ISD/locuitor (euro/locuitor)
București	48713	1	București	26542,9
Ilfov	5876	2	Ilfov	12072,1
Timiș	4579	3	Timiș	6486,6
Brașov	2668	4	Brașov	4820,1
Prahova	2579	5	Sibiu	4535,3
Cluj	2101	6	Prahova	3619,9
Mureș	1884	7	Mureș	3533,5

Sursa: BNR

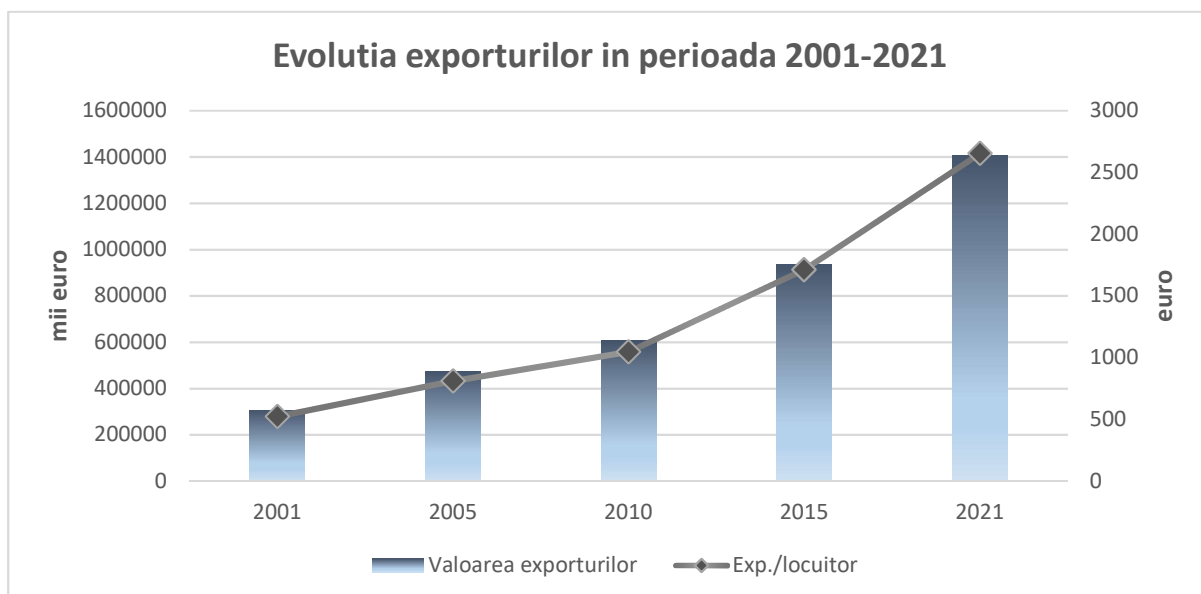
Conform datelor publicate de către BNR, județul Mureș ocupa a **7-a poziție la nivel național în ce privește soldul investițiilor străine directe (ISD)** la finalul anului 2020. Cu o valoare de peste 1,8 miliarde de euro, investițiile străine din județul Mureș reprezintă 2,2% din valoarea investițiilor străine de la nivelul României, respectiv 22,2% din valoarea investițiilor străine din Regiunea Centru. În ceea ce privește investițiile străine pe locuitor, cu o valoare de 3533,5 euro/locuitor, județul Mureș se situează ușor sub media regională (3662,5 euro/locuitor) și sub media națională (4505,3 euro/locuitor), ocupând a **7-a poziție la nivel național prin prisma acestui indicator.**

4.1.3. Exporturi

	UM	2001	2010	2015	2021
Valoarea exporturilor	mii euro	307911	606.601	936454	1404986
Ponderea în exporturile României	%	2,4	1,6	1,7	1,9
Exporturi/ locuitor	euro	523	1046	1713	2654

Sursa: Institutul Național de Statistică

Exporturile de mărfuri joacă un rol tot mai important în dezvoltarea economică a județului Mureș. Principalele mărfuri exportate în anul 2021 au fost mașinile, utilajele și echipamentele electrice (35,2%), produsele chimice (15,1% din total), mijloace și materiale de transport (9,5%). Produsele din lemn și mobilier, textile și articole din textile și metale și articole din acestea și materiale plastice, cauciuc și articole din acestea dețin ponderi mai mici de aproximativ 5-7% în exportul județului. Exporturile județene au crescut de peste 4,5 ori între 2001 și 2021, ajungând la peste 1,4 miliarde euro. Ponderea în exporturile naționale a oscilat în perioada analizată, înregistrând creșteri în ultimii ani, însă trendul e unul descendent ceea ce arată o dinamică mai lentă urmată de exporturile județului Mureș comparativ cu evoluția la nivel național. Valoarea exporturilor pe locuitor a crescut constant în perioada 2001 – 2021, valoarea acestora crescând de la 523 euro/locuitor la 2654 euro/locuitor, plasându-se astfel sub media națională care în anul 2021 era 3890 euro/locuitor.

4.2. Profil economic sectorial

Chiar dacă ponderea industriei în totalul valorii adăugate brute și în ce privește ocuparea forței de muncă la nivel județean s-a redus în ultimii 15-20 ani, industria își păstrează locul important în ansamblul economiei județului Mureș. Cea mai mare parte a volumului de investiții economice s-a îndreptat spre industrie, aceasta fiind totodată principala sursă de exporturi. Deși numeric predomină întreprinderile de mici dimensiuni, cea mai mare parte a producției industriale este realizată de întreprinderile mari și mijlocii.

În prezent, industria de extracție și distribuție a gazelor naturale, industria producătoare de mașini, utilaje și echipamente electrice, industria chimică, industria producătoare de mijloace și materiale de transport, industria de prelucrare a lemnului, industria farmaceutică și industria textilă (textile tehnice pentru industria auto) sunt pilonii principali ai industriei județului Mureș. O altă ramură importantă a industriei la nivel de județ este industria alimentară (Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor).

Ponderi semnificative în ultimii ani înregistrează și unele activități din sfera serviciilor (comerțul cu amănuntul și comerțul cu ridicata) și din construcții.

4.2.1. Industrie și servicii

Activitățile reprezentative pentru județul Mureș în anul 2020:

Clasa conform CAEN rev. 2	CA anuală (milioane lei)	Ponderea în totalul CA județeană (%)
3523 Comercializarea combustibililor gazoși, prin conducte	4.211,3	12,1
2015 Fabricarea îngrășămintelor și produselor azotoase	1.836,5	5,3

3522 Distribuția combustibililor gazoși, prin conducte	1.494,9	4,3
4646 Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice	2.011,1	5,8
4711 Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	1.124,3	3,2
4941 Transporturi rutiere de mărfuri	1.061,0	3,1
2731 Fabricarea de cabluri cu fibra optică	878,3	2,5
4531 Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	766,8	2,2
1051 Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	706,3	2,0
4120 Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	743,7	2,1

Sursa: ONRC

Principalele firme cu sediul în județul Mureș după cifra de afaceri:

- Distribuția și comercializarea combustibililor gazoși, prin conducte: **DELGAZ GRID S.A. (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectivă), E.ON ENERGIE ROMÂNIA SA (LOCUL 2 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Fabricarea îngrășămintelor și produselor azotoase: **AZOMURES SA (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Comerț cu ridicata sau cu amănuntul în magazine specializate al produselor farmaceutice: **PHARMAFARM S.A. (LOCUL 6 la nivel național în activitatea respectivă), BIO EEL SRL (LOCUL 14 la nivel național în activitatea respectivă), GEDEON RICHTER FARMACIA SA (LOCUL 14 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Fabricarea de cabluri cu fibra optică: **ROMCAB SA (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Tăierea și rindeluirea lemnului: **KASTAMONU ROMANIA SA (LOCUL 2 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor: **HOCHLAND ROMÂNIA S.R.L. (LOCUL 4 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule: **MATEROM SRL (LOCUL 4 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Fabricarea produselor farmaceutice de bază și preparatelor farmaceutice: **SANDOZ SRL (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectivă), GEDEON RICHTER ROMANIA SA (LOCUL 4 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule: **HIRSCHMANN AUTOMOTIVE TM S.R.L. (LOCUL 12 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Fabricarea materialelor plastice în forme primare: **VITAFOAM ROMANIA SRL (LOCUL 2 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Comerț cu ridicata al cărnii și produselor din carne: **WESTFLEISCH ROMÂNIA SRL (LOCUL 6 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun: **HELL ENERGY SRL (LOCUL 14 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor: **GEIGER TRANSILVANIA SRL (LOCUL 9 la nivel național în activitatea respectivă)**

- Lucrări de construcții a proiectelor utilitare pentru fluide: **CIS GAZ SA (LOCUL 5 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Intermedieri în comerțul cu produse diverse: **UNIPREST INSTAL SRL (LOCUL 3 la nivel național în activitatea respectivă)**

4.2.2. Agricultură

Județul Mureș dispune de cel mai mare potențial agricol din Regiunea Centru. Terenurile arabile însumează peste 411 mii hectare, pășunile peste 109 mii hectare, fânețele peste 74 mii hectare, livezile peste 5000 hectare. Terenurile arabile sunt localizate cu precădere în Câmpia Transilvaniei, luncile Mureșului și Târnavelor. Solurile se încadrează în clasa de fertilitate medie și în mai mică măsură în clasa de fertilitate ridicată, iar condițiile de climă permit cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice. Județul Mureș este cel mai important producător de cereale din Regiunea Centru. Județul Mureș se număra între primele județe cultivatoare de sfeclă de zahăr, suprafața cultivată cu sfeclă de zahăr a înregistrat oscilații în perioada 2000-2020 rămânând oarecum constantă. Creșteri importante s-au înregistrat în cazul suprafețelor cultivate cu floarea soarelui, mărindu-se de aproape 7 ori, și suprafețelor cultivate cu furaje care s-au mărit de peste 1,5 ori. Podgoriile din zona Târnaveniului ca și cele din zona Zagărului și-au redus suprafețele, în prezent suprafața totală a viilor la nivelul județului scăzând la 1664 hectare.

Utilizarea terenurilor

	-ha-			
	2000	2005	2010	2014*
Suprafața agricolă totală, din care:	414809	414451	410992	411131
• Terenuri arabile	222495	222342	222584	220797
• Pășuni	119273	114824	107445	109257
• Fânețe	64042	71068	74058	74262
• Vii	3399	1669	1940	1664
• Livezi	5600	4548	4965	5151
Păduri	208308	208711	209860	209451
Ape	6216	6226	6603	6388
Alte terenuri	42055	42000	43933	44418

Sursa: Institutul Național de Statistică

Pana la finalizarea acțiunii de cadastrare a țării, de către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, seriile de date sunt blocate la nivelul anului 2014.

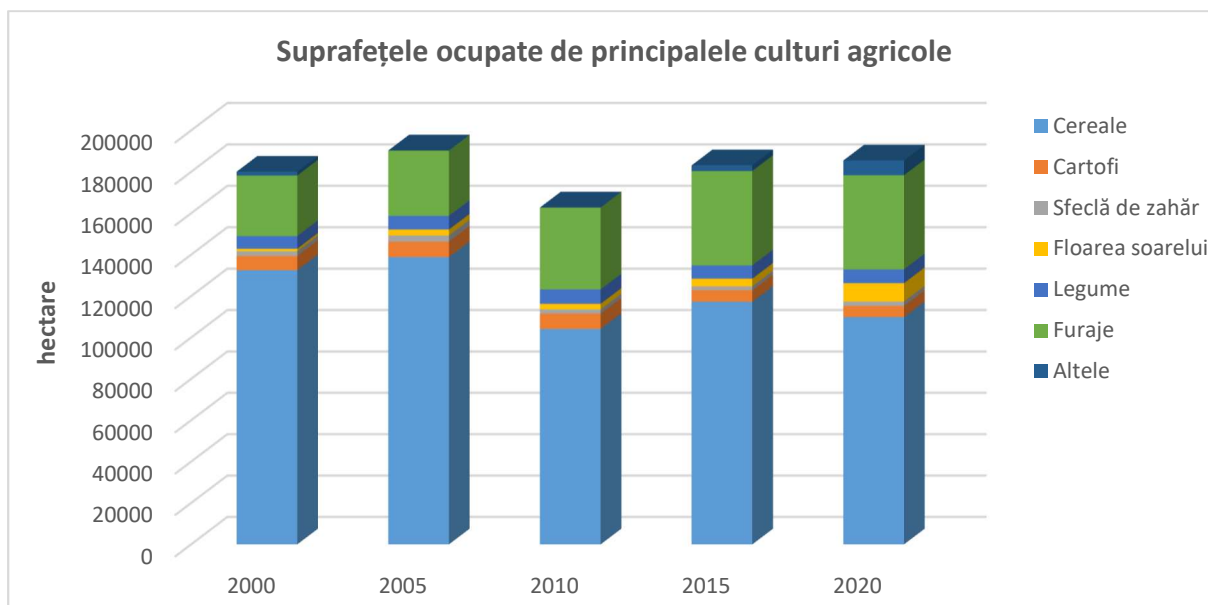
Suprafața arabilă cultivată este în creștere, în anul 2020 aceasta reprezentând 84% din terenurile arabile. Predomină cultura cerealelor – 59% din total, urmate de furaje -25% din suprafața cultivată. Alte suprafețe importante sunt cultivate cu floarea soarelui și legume (aproximativ 4%).

Suprafața cultivată

	-ha-				
	2000	2005	2010	2015	2020
Total, din care	180087	190327	162801	183165	185500
• Cereale	132566	138877	104170	117297	109871

• Cartofi	6884	7427	7399	5540	5436
• Sfeclă de zahăr	2191	3031	2019	1892	2103
• Floarea soarelui	1277	2823	2708	3704	8851
• Legume	6120	6590	6976	6437	6695
• Furaje	29215	31579	39529	45565	45445

Sursa: Institutul Național de Statistică

Numărul de mașini și utilaje agricole este în creștere. Cu suprafață medie de 31 hectare teren arabil/ tractor, județul Mureș se plasează peste media națională (40 hectare teren arabil/ tractor).

Parcul de mașini și utilaje agricole

	2000	2005	2010	2015	2020
Tractoare	4721	4973	5247	6823	7039
Pluguri	3918	4218	4513	5312	5489
Semănători mecanice	1702	1899	2113	2781	2622
Combine pentru recoltat	1147	961	1027	1400	1332

Sursa: Institutul Național de Statistică

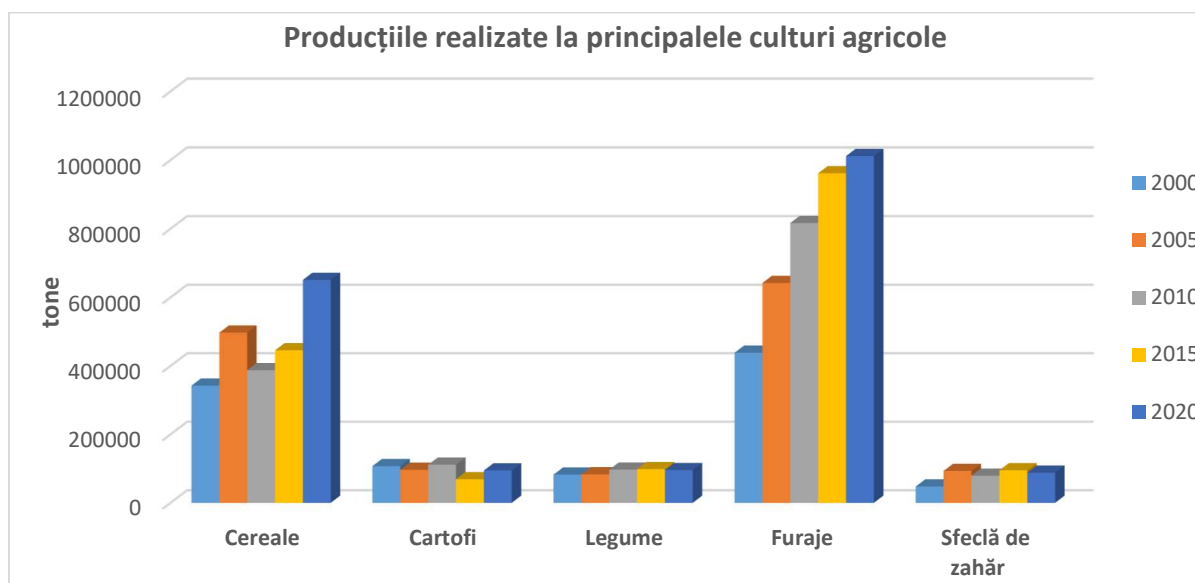
Caracterizate prin producții la hectar peste mediile naționale la majoritatea culturilor, producția agricolă vegetală înregistrează variații importante de la un an la altul, depinzând într-o măsură considerabilă de factori climatici. În ultimii 20 de ani în județul Mureș cantitatea producției vegetale s-a aflat pe un trend ascendent în cazul tuturor categoriilor ce se regăsesc în tabelul de mai jos cu excepția producției de cartofi care a înregistrat o scădere minoră și cea de struguri care a înregistrat o scădere semnificativă.

Producția agricolă vegetală

	2000	2005	2010	2015	2020
Cereale	342215	497007	387437	445305	650963
Cartofi	107355	96327	111224	68960	94465
Sfeclă de zahăr	47637	93124	78964	95042	87883

Floarea soarelui	1544	3395	4920	7721	21580
Legume	82355	83248	96869	98357	95557
Furaje	438236	641906	816621	961472	1011600
Fructe (exclusiv struguri)	39163	77984	58668	43274	41124
Struguri	6628	3649	2101	2360	4038

Sursa: Institutul Național de Statistică

Zootehnia are un rol important în cadrul agriculturii județului, Mureșul având o bună tradiție în domeniul creșterii bovinelor. Efectivele de animale sunt în creștere față de anul 2000 la toate speciile cu excepția porcinelor care s-a diminuat la jumătate. Creșterea oilor înregistrează în ultimii ani o tendință de creștere importantă de la 282 mii capete în 2000 la 426 mii capete în 2020.

Efectivele de animale

	2000	2005	2010	2015	2020
Bovine	71134	86868	67333	70032	72850
Porcine	173938	194371	141510	120234	93836
Ovine	282090	295779	335014	457936	426064
Păsări	1454936	1441367	1895290	1663950	1577536

Sursa: Institutul Național de Statistică

4.2.3. Turism

Turismul beneficiază în județul Mureș de un potențial important, reprezentat de cadrul natural deosebit și de obiectivele sale culturale de o valoare deosebită.

Zona montană din estul și nord-estul județului (**Munții Căliman, Munții Gurghiu**) cuprinde o parte importantă din două areale protejate de lege: **Parcul Național Căliman** și **Parcul Natural Defileul Mureșului Superior**, zone ce se pretează la diverse activități turistice (drumeții,

mountain bike, turism ecvestru, cross-country ski, rafting etc). În Câmpia Transilvaniei, la Zau de Câmpie se găsește **rezervația de bujori de stepă**, loc ce atrage numeroși iubitori ai naturii. Pe teritoriul județului Mureș se află una din cele mai importante stațiuni balneare ale României –Sovata, stațiune recunoscută și la nivel european. Prin modernizările aduse stațiunii în ultimii ani, Sovata se transformă treptat într-un ”oraș termal”, în care turiștii nu vin doar pentru tratament ci și pentru facilitățile oferite de petrecere a timpului liber.

Turismul cultural dispune în județul Mureș de câteva atuuri importante. Principalele puncte de interes sunt **Sighișoara** - cu pitoreasca cetate din secolele XIII- XVI, strălucit exemplu de preservare a moștenirii culturale a sașilor transilvăneni într-o zonă de interferențe culturale, motiv pentru care a fost inclusă în patrimoniul UNESCO - și municipiul **Târgu Mureș**. Acesta este unul dintre cele mai importante și dinamice orașe ale Regiunii Centru, cu un trecut istoric bogat și o valoroasă moștenire arhitecturală și culturală, sinteză a unor stiluri arhitectonice din epoci istorice diferite, cu instituții de cultură de interes major (biblioteca documentară Teleki- Bolyai) și gazdă a unor evenimente culturale de rezonanță (festivalul de muzică Peninsula). De interes turistic sunt și localități mai mici precum municipiul **Reghin** (biserică gotică), **Saschiz** (biserică fortificată inclusă în patrimoniul UNESCO), **Criș**, **Brâncovenesti**, **Gornești** (castele din perioada Renașterii sau Barocului) dar și alte numeroase obiective culturale amplasate în toate zonele județului, încă neincluse în circuitele turistice.

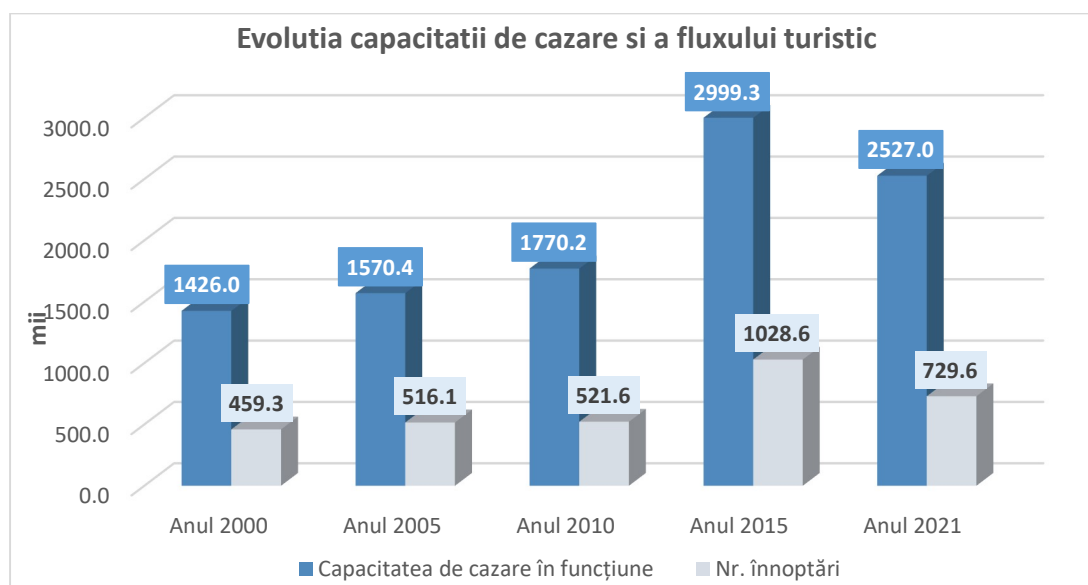
Evoluția principalilor indicatori ai activității turistice

	UM	2000	2005	2010	2015	2021
Capacitate de primire existentă	locuri	6979	6201	6093	11096	11234
Capacitate de primire în funcțiune	mii locuri-zile	1426,0	1570,3	1770,2	2999,3	2527,0
Număr sosiri	mii	180,3	203,0	202,9	495,5	357,2
Număr înnoptări	mii	459,3	516,1	521,6	1028,6	729,6

Sursa: Institutul Național de Statistică

Capacitatea de primire la 31 iulie 2021 cuprindea 11.234 locuri în 350 unități de cazare (57 dintre acestea fiind hoteluri), multe dintre acestea fiind unități noi sau recent modernizate. Capacitatea de primire existentă și capacitatea de cazare în funcțiune înregistrează creșteri importante.

Fluxul turistic, evidențiat atât de numărul de sosiri (turiști cazați) cât și de numărul de înnoptări înregistrează un trend ascendent în ultimii 20 de ani, ceea ce arată că în această perioadă s-au depus eforturi în demersul de atragere a turiștilor, fiind totodată diversificată oferta turistică și a oportunităților de petrecere a concediului în vederea prelungirii sejurului turiștilor în județul Mureș. Se sesizează efectele pandemiei care se resimt atât în numărul de sosiri cât și de înnoptări, acestea diminuându-se începând cu anul 2020.

4.3. Indicatori privind mediul antreprenorial

4.3.1. Dinamica antreprenorială

Indicatori privind evoluția întreprinderilor familiale, persoanelor fizice autorizate și întreprinderilor active

	Întreprinderi familiale (nr.)	Persoane fizice autorizate (nr.)	Întreprinderi active (nr.)	Întreprinderi active la 1000 locuitori (nr./1000 loc.)
Anul 2005	5236	9342	11560	19,8
Anul 2010	504	8603	12211	21,0
Anul 2015	599	8591	12486	22,9
Anul 2020	584	9809	15490	29,1

Numărul întreprinderilor familiale a scăzut mult în perioada 2005-2020, în schimb numărul întreprinderilor active și al persoanelor fizice autorizate au avut o tendință de creștere, creșterea fiind de 34%, respectiv 5%. Raportat la 1000 locuitori, numărul de firme active (29,1) se situează atât sub media regională (31,9) cât și sub cea națională (32,3) în anul 2020.

Întreprinderile active din județul Mureș, după activitatea principală și clasa de mărime, în anul 2020

	Total	din care			
		0-9 sal.	10-49 sal.	50-249 sal.	peste 250 sal.
Total	15490	13968	1273	210	39
Agricultura, silvicultura și pescuit	540	473	63	3	1

Industria extractiva	27	15	11	1	0
Industria prelucrătoare	1842	1427	310	84	21
Energie electrică și termică, gaze și apă	122	99	13	7	3
Construcții	1478	1272	176	28	2
Comerț	4216	3901	274	36	5
Transport și depozitare	1594	1496	86	11	1
Hoteluri și restaurante	964	828	129	7	0
Informații și comunicații	540	497	36	6	1
Intermedieri financiare și asigurări	203	193	9	1	0
Tranzacții imobiliare	321	302	17	2	0
Activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport	2089	1983	84	17	5
Învățământ	163	158	5	0	0
Sănătate și asistență socială	672	636	32	4	0
Activități de spectacole, culturale și recreative	304	289	13	2	0
Alte activități de servicii	415	399	15	1	0

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: *Întreprinderea activă este entitatea care, din punct de vedere economic este activă (în perioada de observare), respectiv realizează bunuri sau servicii, înregistrează cheltuieli și întocmește bilanț contabil.*

La finele anului 2020, în județul Mureș existau 15490 firme active, 90,2% dintre acestea încadrându-se în clasa microîntreprinderilor, 8,2% în clasa întreprinderilor mici, 1,4% în cea a întreprinderilor mijlocii și doar 39 firme (0,3% din total), se situau în categoria întreprinderilor mari.

Predomină firmele având ca activitate principală comerțul (peste 27,2% din total), urmate de cele din domeniul Activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport (13,5%) și cele din industria prelucrătoare (12%). 21 din cele 39 firme mari, cu peste 250 salariați, activează în industria prelucrătoare, câte 5 firme mari activează în domeniul comerțului și în domeniul Activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, 3 firme activează în sectorul producerii și distribuției energiei, apei și gazului, 2 în construcții, câte 1 în agricultură, în sectorul transporturilor și depozitării și în informații și comunicații.

Exceptând sectoarele producerii și distribuției energiei electrice, a apei și a gazului, agricultură, industria extractivă și prelucrătoare, construcții și hoteluri și restaurante, celelalte domenii înregistrează ponderi ale întreprinderilor mici și microîntreprinderilor de peste 90% din numărul de firme la nivel de ramură.

4.3.2. Principalii indicatori economico-financiari

Cifra de afaceri, investițiile nete și personalul unităților locale active din industrie, construcții și servicii, la nivelul județului Mureș, în anul 2020

	Cifra de afaceri (mil. lei)	Investiții nete (mil. lei)	Investiții nete la 1000 lei cifră de afaceri (lei)	Personal (nr.)	Productivitatea muncii (mii lei)
Total	41411	2351	57	105611	392,1
Industria extractivă	1762	158	90	1940	908,2
Industria prelucrătoare	11293	482	43	32478	347,7
Energie electrică și termică, gaze și apă	7854	934	119	8189	959,1
Construcții	2949	162	55	10328	285,5
Comerț	13022	225	17	22194	586,7
Transport și Depozitare	1511	90	60	7018	215,3
Hoteluri și restaurante	448	74	165	5135	87,2
Informații și Comunicații	545	38	70	2953	184,6
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	1341	133	99	10369	129,3
Învățământ	29	3	103	372	78,0
Sănătate și asistență socială	299	37	124	2612	114,5

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: Sunt incluse doar entitățile comerciale cu activitate economică nefinanciară, organizate ca: societăți comerciale, regii autonome, societăți cooperatiste, societăți agricole

Cifra de afaceri totală realizată de firmele locale s-a ridicat în anul 2020 la 41,4 miliarde lei, aportul comerțului fiind de aproximativ 31,5%, iar cel al industriei prelucrătoare de 27,3%. Investițiile nete realizate în anul 2020 la nivelul județului Mureș au depășit 2,3 miliarde lei, principalele activități economice beneficiare fiind domeniul producerii energiei electrice și termice, gaze și apă și industria prelucrătoare. Capitalul investit reprezintă 5,7% din cifra de afaceri obținută de companiile locale din industrie, construcții și servicii. Comparativ cu cifra de afaceri la nivel de ramură, aferentă anului 2020, cele mai ridicate valori ale investițiilor nete s-au realizat în sectorul hotelurilor și restaurantelor (165 lei la 1000 lei cifră de afaceri), în sănătate și asistență socială și în domeniul producerii energiei electrice și termice, gaze și apă. Cu doar 17 lei investiți la 1000 lei cifră de afaceri obținută în 2020, sectorul comerțului ocupă ultima poziție în clasamentul pe domenii economice realizat în funcție de acest indicator economic.

Productivitatea muncii

Analizate strict prin prisma indicatorilor financiari, nivelurile cele mai ridicate ale productivității muncii, la nivelul anului 2020, s-au înregistrat în sectorul producerii și distribuției energiei electrice, energiei termice, gazului și apei și în industria extractivă. La polul opus, niveluri scăzute de productivitate se înregistrează în unitățile economice din domeniul învățământului și din sectorul hoteluri și restaurante.

5. Piața forței de muncă

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2000	2010	2020	2020	2020	2020
Resursele de muncă	Mii persoane	352.9	371.8	334.1	1448.7	12216.8	
Rata de activitate a resurselor de muncă (%)	%	75	66.7	70.5	74.8	71.5	72.8
Rata de ocupare a resurselor de muncă (%)	%	69.6	61.4	68.5	72.4	69.1	77.1
Populația activă civilă	Mii persoane	264.6	247.9	235.4			
Populația ocupată civilă	Mii persoane	245.7	228.2	229.0			
Structura pe principalele sectoare de activitate a populației ocupate civilă							
Agricultură	%	42.0	30.1	20.7	16.2	19.9	4.0
Industrie	%	25.3	24.5	25.8	29.4	22.4	18.5
Construcții	%	3.6	5.8	6.8	7.8	8.9	6.6
Servicii	%	29.1	39.7	46.6	46.7	48.8	70.9
Numărul mediu al salariaților	Mii persoane	128.8	114.8	131.7			
Ponderea salariaților pe domenii principale de activitate							
Agricultură	%	4.5	1.6	2.0	2.5	2.5	1.7
Industrie	%	45.1	33.9	30.2	34.1	26.2	20.4
Construcții	%	6.1	7.4	7.7	7.4	8.1	5.8
Servicii	%	44.2	57.1	60.1	56.0	63.3	72.1
Ponderea salariaților în populația ocupată pe domenii principale de activitate							
Total	%	52.4	50.3	57.5	61.1	59.6	85.7
Agricultură	%	5.7	2.7	5.6	9.3	7.4	36.2
Industrie	%	93.4	69.7	67.4	71.0	69.8	94.5
Construcții	%	90.0	64.3	64.7	58.6	54.3	75.7
Servicii	%	79.6	72.4	74.1	73.3	77.2	87.1
Numărul șomerilor înregistrați	Mii persoane	18.9	19.7	6.4			
Rata șomajului	%	7.1	8	2.7	3.3	3.4	7.2
Rata de dependență economică	%	1525	1631	1356	1242	1325	1332.2

La nivelul județului Mureș, în ultimele două decenii, **resursele de muncă** au scăzut de la 352,9 mii persoane la 334,1 mii persoane, numărul **populației active** a scăzut de la 264,6 mii persoane la 235,4 mii persoane, numărul **populației ocupate** a scăzut de la 245,7 mii persoane la 229 mii persoane, iar **forța de muncă salariată**, a crescut de la 128,8 mii persoane la 131,7 mii persoane.

În 2020, la nivelul județului Mureș, **rata de activitate a resurselor de muncă** a fost de 70,5%, valoare sub cea înregistrată la nivel regional, național și european. În mod similar, **rata de ocupare a resurselor de muncă** a fost de 68,5%, valoare sub cea înregistrată la nivel regional, național și european.

Structura pe principalele sectoare de activitate a populației ocupate civile evidențiază o dinamică vizibilă în ultimele două decenii. Astfel, în perioada 2000-2020, ponderea populației ocupate civilă în agricultură, silvicultură și pescuit a scăzut de la 42,0% la 20,7%, în industrie a crescut nesemnificativ, de la 25,3% la 25,8%, în timp ce populația ocupată civilă în construcții a crescut de la 3,6% la 6,8%, iar cea în servicii a crescut de la 29,1% la 46,6% din total. Aceste evoluții apar mai pregnant dacă se analizează evoluțiile **structurii forței de muncă salariate**, ponderea salariaților din domeniul serviciilor fiind de 60,1% în anul 2020, în timp ce agricultura, silvicultura și pescuit dețin 2,0% din numărul salariaților. Amintim că în 2020 ponderea salariaților din domeniul industriei era de 30,2%, iar cea din domeniul construcțiilor era de 7,7%. Menționăm că ponderea salariaților în totalul populației ocupate în județul Mureș a crescut în ultimul deceniu de la 50,3% în 2010 la 57,5% în 2020.

Evoluția populației ocupate civile pe domenii de activitate a suferit modificări notabile în ultimele două decenii. Astfel, în 2020 comparativ cu 2000, populația ocupată în agricultură, silvicultură și pescuit a scăzut cu 53,9%, cea ocupată în industrie a scăzut cu 5,0%, cea în construcții a crescut cu 77,3%, iar cea în servicii a crescut cu 49,2%. În ultimul deceniu, în 2020 comparativ cu 2010, populația ocupată civilă în **agricultură**, silvicultură și pescuit a scăzut cu 30,8%, iar cea din **industrie** a crescut cu 5,9%, sectoarele industriale cu creșteri fiind industria prelucrătoare cu +8,4% și distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare cu +6,9%. În industria extractivă populația ocupată s-a redus cu aproape un sfert (-23,3%). În sectorul **serviciilor** domeniile cu cele mai mari creșteri ale populației ocupate civile, cu peste un sfert, sunt: tranzacții imobiliare (+133,3%), informații și comunicații (+128,6%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+109,4%), hoteluri și restaurante (+61,1%), activități profesionale, științifice și tehnice (+50,0%).

Numărul șomerilor și rata șomajului au avut evoluții determinate în mare parte de ciclurile economice, cu scăderi în perioadele de creștere economică (2000-2007, 2010-2019) și creșteri în perioadele de recesiune (2008-2009). La nivelul județului Mureș, în ultimele două decenii cele mai mari rate ale șomajului, peste 7% s-au înregistrat în 2009 (8,0%), 2010 (8,0%) și 2000 (7,1%), iar cea mai mică a fost de 2,7% în 2019 și 2020.

Ca o consecință a reducerii numărului persoanelor inactive și a scăderii numărului populației ocupate, **rata de dependență economică a populației** a crescut în perioada 2000-2010 de la

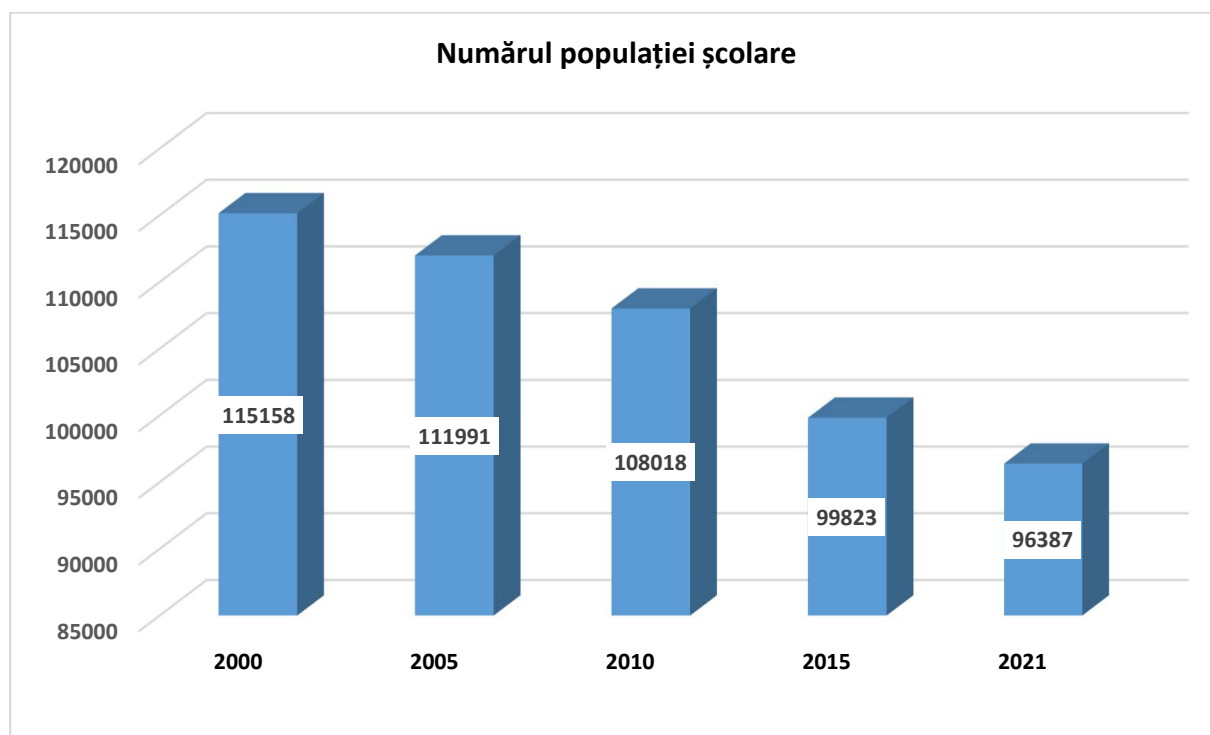
1525 la 1631 și a scăzut în deceniul următor, ajungând în 2020 la 1356. Rata de dependență economică a populației județului Mureș este mai mare față de cea la nivel regional, național și european.

6. Infrastructura educațională, de cercetare și de sănătate

6.1. Infrastructura educațională

Potrivit datelor aferente anului școlar 2021/2022, accesul la educație și învățământ în județul Mureș se realizează prin intermediul celor 168 școli pentru învățământul de zi, seral și cu frecvență redusă: 127 școli pentru învățământul primar și gimnazial, 34 licee și 7 școli postliceale.

În perioada 2000-2021, evoluția populației școlare a înregistrat o scădere considerabilă, în primul rând ca urmare a fenomenelor demografice, respectiv de la 115 158 persoane în anul școlar 2000-2001 la 96 387 persoane în anul școlar 2021-2022.

Evoluția populației școlare⁵ a județului Mureș în perioada 2012-2021

În județul Mureș funcționează 3 universități cu sediul în Tîrgu Mureș (Universitatea de Medicină, Farmacie, Știință și Tehnologie „George Emil Palade”, Universitatea de Arte și

⁵ Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

³ Rata brută de cuprindere într-un anumit nivel de educație reprezintă raportul procentual dintre populația școlară aferentă nivelului respectiv și din totalul populației cu vîrstă specifică nivelului de educație respectiv

Universitatea „Dimitrie Cantemir”) precum și Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste din cadrul Universității Sapiientia cu predare în limba maghiară, structuri ce însumează un număr de 17 facultăți și 777 cadre didactice. Principalele domenii de pregătire academică: inginerie tehnologică și managerială, inginerie electrică, informatică, științe economice, finanțe - contabilitate, drept, turism, medicină, medicină dentară, farmacie. În anul universitar 2020-2021, numărul total de studenți înscriși la cele 17 facultăți a fost de 12 964, iar cel al absolvenților 2678.

Evoluția gradului de cuprindere pe niveluri de educație⁶ la nivelul județului Mureș în perioada 2012-2021 a crescut în cazul învățământului universitar (de la 38,0% la 52,1% din populația din grupa de vârstă 19-23 ani) și în cazul învățământului primar, scăzând în schimb gradul de cuprindere în învățământul secundar (atât cel gimnazial cât și cel liceal și profesional).

Rata de cuprindere în învățământ, pe niveluri de educație

-%-

	2012	2020
Învățământul primar	90,8	92,4
Învățământul gimnazial	92,4	84,3
Învățământul liceal și profesional	87,0	71,4
Învățământul universitar	38,0	52,1

Sursa: Institutul Național de Statistică

6.2. Capacități de cercetare

Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare este unul dintre factorii care poate potența competitivitatea la nivelul județului Mureș. Întărirea legăturii dintre mediul economic și cel de afaceri atrage dezvoltarea mai puternică a economiei bazate pe cunoaștere, propulsează activitatea clusterelor industriale și a celor bazate pe cercetare, accelerând activitățile inovative și procesul de transfer tehnologic. La nivelul județului Mureș cele mai importante instituții de învățământ universitar sunt - Universitatea de Medicină și Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” și Universitatea Sapiientia sunt și instituțiile cu cea mai importantă activitate de cercetare, la care se adaugă în ultimii ani câteva companii ce alocă fonduri și personal pentru CDI.

Numărul salariaților din domeniul cercetării a suferit variații ne semnificative în ultimul deceniu, în schimb fondurile cheltuite pentru cercetare au fost mai mari în 2020 cu 155% față de anul 2015 și cu 190% față de anul 2010.

2010	2015	2020
------	------	------

Nr. de salariați în cercetare	265	242	248
Cercetători la 10 000 persoane ocupate	18,0	17,4	16,4
Cheltuieli (mii lei)	17471	19835	50615

Sursa: Institutul Național de Statistică

Institute și centre de cercetare

- Universitatea de Medicină, Farmacie, Știință și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, reunind 49 entități și infrastructuri complexe de CDI (departamente, centre, laboratoare, platforme)
- IRUM SA
- CATTUS SRL
- RID International Center (Prototipare, Printare 3D)
- IMETICS SRL
- SCDL Iernut
- Institutul de Cercetări Socio - Umane "Gheorghe Șincai" din Târgu Mureș (în subordinea Academiei Române)
- Universitatea Sapientia (Design și Dezvoltare Software)

Sursa: UEFISCDI, platformele ERRIS, EERTIS

6.3. Infrastructura de sănătate

Un indicator care se reflectă în calitatea capitalului uman este sănătatea populației și **accesul la infrastructura și serviciile de sănătate**. Potrivit datelor statistice din anul 2021, asistența medicală spitalicească în județul Mureș este asigurată de 16 spitale. Asistența medicală primară se realizează prin intermediul a 289 cabinete medicale de familie și de medicină generală. Asistența ambulatorie de specialitate se realizează prin 17 ambulatorii integrate spitalelor și de specialitate.

	2010	2015	2021
Nr. paturi	4024	4046	4181
Nr. paturi la 1000 locuitori	6,9	7,4	7,9
Nr. medici	2032	2262	3100
Nr. medici la 100 000 locuitori	350	415	480
Personal sanitar mediu	3991	4020	4818
Personal sanitar mediu la 100 000	687	737	787

Sursa: I.N.S. și calcule proprii bazate pe datele Institutului Național de Statistică

Numărul de paturi din spital, la nivelul județului Mureș, se ridică la 4181 în anul 2021 (7,9 nr. paturi la 1000 de locuitori). Personalul medico-sanitar numără 13367 persoane, dintre care:

3100 medici, 893 stomatologi, 824 farmaciști, restul de 7675 fiind personal sanitar mediu sau auxiliar și 875 personal sanitar cu studii superioare.

